

Van de voorzitter, namens het bestuur.

Geachte leden en belangstellenden.

Aan het begin van de vakantieperiode, waarin ook wij onze activiteiten en bijeenkomsten grotendeels opschorten tot september 1986, willen wij U een fijne vakantie toewensen. Daarbij wensen wij U het weer, dat U voor Uw vakantiegenoegens bij voorkeur gaarne zou willen. Terwijl ik dit schrijf, is het voorjaar - na een lange winter - uitbundig losgebarsten en dat geeft ons alle reden, om de nabije toekomst wat dat betreft met vreugde en vertrouwen tegemoet te zien.

Het lijkt ons echter nuttig om aan het eind van onze winter- en voorjaar-activiteiten nog even terug te kijken. We kunnen dan met voldoening vaststellen, dat het veldnamenonderzoek in een ver gevorderd stadium verkeert en we hoogstwaarschijnlijk binnen de geplande tijd één en ander met de Ruilverkavelingscommissie kunnen doen publiceren.

Er is echter in dat opzicht nog heel wat meer onderzoek gedaan. Dat betreft dan de bewoning van Ruurlo en de bewoning van de boerderijen tussen circa 1800 en 1900, in de opeenvolgende periode van het bevolkingsregister. Ook de geboorte-, doop-, trouw- en overlijdensregisters vanaf circa 1670 tot 1800 zijn in alfabetische volgorde te raadplegen, zowel in het archief van het gemeentehuis, als in ons eigen archief, ten huize van F. Toevank. Daar zijn zo langzamerhand ook allerlei kaarten en andere gegevens betreffende Old Reurle ter inzage te krijgen. In 't algemeen dus bijzonder verheugend nieuws over de vorderingen van het historisch onderzoek in de jongere periode. Doch als we bedenken, dat er nog bijna geen gericht onderzoek is gedaan betreffende de archieven van de Mark Ruurlo en Ruurlose Broek, als mede het archief van de Nederlands Hervormde Kerk vanaf de Reformatie tot circa 1900, dan zou ik onze leden nogmaals in overweging willen geven, of het niet mogelijk is met een kleine groep, dit onderzoek ter hand te nemen. Wanneer er een dergelijke commissie zou zijn gevormd, zouden wij als bestuur met meer succes bij de Gemeente kunnen aankloppen, om ons behulpzaam te zijn om copieën van het in Arnhem aanwezige archief van de Mark Ruurlo ter inzage te mogen ontvangen. Ook willen we U nog gaarne attenderen op de geplande presentatie van "Old Reurle" op de aanstaande Braderie van 30 juli in Ruurlo. Gaarne zouden we daarvoor nog ideeën en persoonlijke hulp tegemoet zien.

Ook wat betreft de andere geplande activiteiten, zoals een diapresentatie, een tentoonstelling met foto's, anzichtkaarten, schilderijen en landkaarten van "Old Reurle" en zijn bewoners is er nog niet veel vooruitgang geboekt. Gelukkig is er nu, met medewerking van de archivaris van de Gemeente, de heer S.T. Molenaar, een bescheiden begin gemaakt. Bovenstaande activiteiten, eventueel aangevuld met ander oud materiaal van onder andere onze leden, zouden er toe kunnen bijdragen, dat de maandelijkse bijeenkomsten aantrekkelijker worden, zodat daarvoor de belangstelling, ook van buitenaf, groter wordt.

Ongetwijfeld is er nog heel wat materiaal aan oude voorwerpen, foto's en verhalen bij de oudere generatie aanwezig, dat langzamerhand dermate in kwaliteit achteruit gaat, dat volgende generaties steeds meer van dergelijke zaken als "waardeloos" opruimen. Daarom nogmaals: Bent U in het bezit van dergelijke voorwerpen, neem dan s.v.p. contact op met één van de leden van het bestuur, zodat in onderling overleg, een regeling daarvoor kan worden getroffen, zodat het voor een volgende generatie bewaard blijft. Namens de Redactiecommissie willen we nog even Uw aandacht vragen voor het volgende. Gaarne zagen wij van onze leden wat meer copy, zodat het vullen van de Kroezeboom niet altijd door dezelfde - beperkte - groep leden gebeurd. Gelukkig is er een voorstel van één van onze leden binnengekomen, om voortaan een stukje in dialect te schrijven. Het lijkt ons als bestuur en redactie een heel goed idee, te meer omdat door de grote mobiliteit van de bevolking er steeds meer een vermenging plaats heeft van de spraakgebonden plattelandsbevolking met bewoners van andere streken en sprekers van andere dialecten; Daardoor zal het steeds moeilijker worden, om het "Reurle"

nog zuiver te kunnen spreken, laat staan schrijven. Wel lijkt het ons nuttig om daarbij gebruik te maken van de spellingregels, zoals die door de heer drs A.H.G. Schaars zijn voorgesteld, met name de "Waldspelling". Tot slot zullen wij van onze activiteiten in de komende maanden - in verband met de vakantie - U op de hoogte houden middels het plaatselijk krantje "Contact".

Bijeenkomsten voor het komende seizoen.

woensdag 10 september 1986.	woensdag 14 januari 1987.
" 8 oktober 1986.	" 11 februari 1987.
" 12 november 1986.	" 11 maart 1987.
" 10 december 1986.	" 8 april 1987.
	" 13 mei 1987.

In de volgende Kroezeboom zal U worden medegedeeld, welke sprekers en/of andere activiteiten op de verenigingsavonden zullen worden uitgenodigd c.q. georganiseerd.

Notulen bijeenkomst 14 mei 1986.

De voorzitter opent de laatste vergadering van dit seizoen en kan 15 leden verwelkomen (volgens presentielijst).

Mevrouw Florijn vertelt over haar bezoek aan Eibergen, waar Mrs. Watterson-Antvelink vertelde over de manier, waarop in Amerika onderzoek wordt gedaan naar de voorouders. De bibliotheken hebben veel gegevens uit eigen plaats en streek, waardoor verre reizen worden vermeden.

De heer ten Arve vertelt het één en ander over het bezoek van de Amerikaanse familieleden.

De evenementencommissie, bestaande uit mevrouw van Heeckeren en de heren Widman en van Bremen, zal de braderie van 30 juli a.s. voorbereiden. Hulp hiervoor is toegezegd door de heren Lichtenberg en Taken en onder voorbehoud door mevrouw Florijn. Er zal getracht worden ook de heer Klein Brinke er bij te betrekken.

In de pauze was er gelegenheid de meegebrachte documenten in te zien, waarvan gretig gebruik werd gemaakt.

De heer F. Toevank vertoont na de pauze de dia's die "Old Reurle" reeds verzameld heeft. Hierbij werd een toelichting gegeven door de heren Toevank, ten Arve en van Bremen. Een en ander werd door de aanwezigen zeer gewaardeerd.

Omstreeks half elf sloot de voorzitter de vergadering en vroeg de leden gedurende de zomermaanden hun gedachten eens te laten gaan over nieuwe ideeën voor het komende seizoen.

Met een "Tot ziens" op de braderie of op de eerstvolgende bijeenkomst werd de bijeenkomst besloten.

Voorloper van de historische vereniging Old Reurle.

Dat de inwoners van Ruurlo vroeger ook geïnteresseerd waren in de geschiedenis van Ruurlo zal een ieder wel duidelijk zijn. Doch dat er in 1958 al een soort voorloper van de historische vereniging is geweest is niet iedereen bekend.

In het blad "Landbouw mededelingen voor Ruurlo" van 4 september 1958 troffen wij het onderstaande artikel aan:

De geschiedenis van Ruurlo.

Reeds lang werd het door velen in onze Gemeente als een gemis gevoeld, dat er nog nooit iets gepubliceerd is over de geschiedenis en de ontwikkeling van Ruurlo, althans daarvan niets bekend is.

Toch zou een dergelijk overzicht zeker de moeite waard zijn als we alleen maar denken aan het Huis te Ruurlo, de Stichting der middeleeuwse N.H.-Kerk en de andere Kerken, de vroegere scholen, de toestanden ten tijde der vroegere marken of gemeenschappelijke bouw- en weilanden, het Ruurlose Broek met de z.g. Broekcommissie, de oprichting der Waterschappen, het eerste gebruik van kunstmest, de ontginning van woeste grond, de oprichting der Landbouwcoöperaties en vele andere verenigingen, zoals o.a. de Muziekvereniging "Sophia's Lust", enz. Verder noemen we de ontsluiting van Ruurlo door de aanleg van de eerste hardewegen en de spoorwegen.

Om hierover en over nog veel meer iets op schrift te kunnen stellen is men voor de oudste geschiedenis aangewezen op de Archieven van Rijk, Provincie, Gemeente en Kerken.

Voor de latere geschiedenis zal ook vaak geput kunnen worden uit gegevens in particulier bezit.

Het doel van dit schrijven is nu om voor dit laatste de medewerking in te roepen van alle tegenwoordige en vroegere inwoners onze Gemeente.

Hiervoor komen in aanmerking oude brieven, koop- en trouwakten, foto's, boeken en schilderijen, die op de één of andere wijze betrekking hebben op de geschiedenis van Ruurlo en zijn vroegere inwoners.

Om tot het samenstellen en zo mogelijk in druk uitgeven van een dergelijk historisch overzicht te komen heeft zich hier een commissie gevormd, die hiertoe pogingen wil doen.

De leden dezer commissie zijn de Heren: Mr. W. Baron van Heeckeren van Kell, Jhr. Mr. J.W. de Beaufort, W. te Winkel, A.D. Pardijs, H.J. Kleinbussink, P. van der Velde, G.B. ten Cate en ondergetekende.

Van onze oud-plaatsgenoot Mr. C.Ph. Abbing in Den Haag ontving onze commissie de toezegging, dat hij bereid is medewerking te verlenen door de te verkrijgen gegevens te sorteren en het overzicht samen te stellen.

Allen, die gegevens of mondelinge inlichtingen, die voor ons doel van nut kunnen zijn, beschikbaar willen stellen, worden verzocht dit mede te delen aan de heer G.B. ten Cate, kassier der Coop. Boerenleenbank en eventueel beschikbare stukken daar te bezorgen, waar voor een zorgvuldige bewaring in de kluis der Leenbank gezorgd zal worden.

Dat het laten drukken van een dergelijk boekje vrij veel geld zal kosten, vooral als er nog al wat foto's en afbeeldingen in opgenomen worden, zal men begrijpen. Of de kosten er uit komen, zal in de eerste plaats afhangen van 't aantal boekjes dat verkocht kan worden. Wil men de uitgave mogelijk maken, en dat zullen vrijwel alle ingezetenen zijn, dan kan men daaraan meewerken door zich nu reeds voor aankoop van één of meer exemplaren op te geven aan de Leenbank.

Als voorbeeld van wat in een dergelijk boekje b.v. opgenomen zou kunnen worden - en daardoor voor het nageslacht bewaard - noemen wij het schilderij van de meer dan 2 eeuwen oude, geheel uit wand opgetrokken boerderij "kleine Wissink", in de volksmond "De Kreye" genoemd, welk schilderij welwillend aan onze commissie werd afgestaan.

Namens de commissie,

Ruurlo, 30 augustus 1958.

T.G. Elkink.

Stamboonderzoek.

Ik wil nog even terugkomen op het openingsartikel in het 3e nummer van de Kroezeboom van vorig jaar. Daarin maakte ik er melding van, dat sommige mensen juist de vakantietijd gebruiken, om oude familierelatie's op te sporen. Zoals ik reeds op onze laatste bijeenkomst vermeld heb, is ons Amerikaans familielid inmiddels met haar dochter gedurende 14 dagen in Nederland geweest en hebben wij en andere inmiddels opgespoorde familieleden in onze omgeving enkele bijzonder prettige dagen met hen doorgebracht en hebben we in Neede nog een kleine familiereünie mogen meemaken. Hierbij werden natuurlijk allerlei foto's en informaties uitgewisseld. Ook voor mijn vrouw werden waardevolle gegevens betreffende haar familie in Amerika meegebracht en zullen ook enkele leden van die familie binnenkort een bezoek aan Nederland brengen.

Daarom zou ik U allen ook in deze zin een goede zomer willen toewensen, waarin verrassingen als boven omschreven zich plotseling kunnen voordoen.

D. ten Arve.

Verbetering Veestapel.

Naar aanleiding van het bericht in de krant van 28 mei j.l. over de automatisering van de gegevens van de veestapel, willen wij U hier een brief laten lezen uit 1789, welke ons lid F. Toevank in het archief van de gemeente Ruurlo vond.

Het betreft hier een brief van de Landdrost van Zutphen aan de gemeente Ruurlo, en gaat over de verbetering van de veestapel.

"Alzo de Vheeteelt een voornaam bestaan van de Landman oplevert en de noodzaaklijkheid en het interest voor de nodige voorzieninge tot aan kweeking van goede soorten, waar uit een meerder voordeel te wagten is. Zoo zouden, om dit oogmerk te bereiken geen geschikter middel voorhanden weere, als dat in de respective Districten alle attentie aangewend wierden, ten einde geen andere als zeer goede, en bekwame Stieren, of te zoo genaamde Bullen mogten gehouden worden, en dat dezelve jaarlijks voor zoverre de Graafschap betrof aan een behoorlijk keur wierden gekeurd, dat daartoe behooren te worden gequalificeert. Dat de Markerichter met assistentie van eenige kundige personen in ieder District dat kunnen doen. En tevens vasttestellen dat geen ongekeurde Bullen of Stieren in de weijden of Gemeentene zullen mogen loslopen. Dat intussen aan de ingezetenen de faculteit niet zouden behoorende worden benomen, om in andere Districten ook van al zulke aldaar gekeurde Stieren voor haar vhee gebruikt mogen maken. Dat verder ook zou behooren te worden vastgesteld hoe veel voor het "klimmen" van een stier aan de eigenaar zal worden betaald. En dat verder dat jaarlijks de Stieren kenbaar moeten worden gebrandmerkt, en tevens bepaalt hoeveel voor deze opbranding zou worden gegeven."

Verkoopsvoorwaarden van goed te Ruurlo in 1628.

In verband met het, in het navolgende artikel, genoemde stuk land "de Sickelaarskamp" volgt hier allereerst een omschrijving van de ligging. U kunt dan op de bijgevoegde kaart eens rustig bekijken waar het stuk grond ligt.

- I. Het Wolbergh. - thans nog duidelijk te herkennen als een door een akkermaalsheg afgesloten kamp.
- II. De Marckpoel - deze paal stond ongeveer aan de oude Zelhemseweg, ter hoogte van de stuwen en van daaruit zou men - volgens zeggen - de kerktorens van Ruurlo, Hengelo en Zelhem hebben kunnen zien.
- III. Beukens huys - dit is de nog bekende boerderij "Beeuwken".
- IV. Hattermer merckt - deze Mark en zijn geschiedenis wordt in het Markboek van Zelhem uitvoerig beschreven.

N.B. Bij de latere officiële vaststelling van de gemeentegrenzen, heeft de gemeente Hengelo blijkbaar toch kans gezien om een strook van de Hattermer Mark in bezit te krijgen, zodat Ruurlo daar thans aan de gemeente Hengelo (G) grenst.

Het hieronder volgende artikel over de verkoopsvoorwaarden werd opgetekend door James Willinck en circa 1915 gepubliceerd in "Gelre" van de oudheidkundige vereniging "de Graafschap". De inhoud en de schrijfwijze van het artikel geven aanleiding om daarop een volgende keer terug te komen, ter verduidelijking van mogelijk niet meer te begrijpen woorden en omschrijvingen.

Ook geeft het bijgevoegde kaartje aanleiding om iets te vertellen over de daarop voorkomende boerderijen, zoals ons lid F. Toevank reeds van veel oude boerderijen heeft gedaan.

"Door vriendelijke bemiddeling van den heer Mr. W. baron van Heeckeren van Kell, Heer van Ruurlo, ben ik in het bezit gekomen van eenige afschriften van eene koopacte, betreffende den verkoop op den 21sten Januari 1628 te Ruurlo van een stuk land, destijds genaamd de Sickelaarskamp. Hierdoor in de gelegenheid gesteld deze weer te geven, meen ik den leden van de Vereeniging Gelre mogelijk welgevallig te zijn, zoowel om den geheelen inhoud als om de geslachtsnamen van personen, destijds in Gelderland levende, die daarin voorkomen, doch ook en in hoofdzaak om de merkwaardigheid van de gewichtige en eigenaardige rol, welke de toenmaals bestaande vetkaars bij verkooping van dien aard in Gelderland speelde. (noot 1).

Wy Wighboldt de Rode van Hekeren, Heere tot Ruerlo ende den Diepenbroeck enz., als erffmarckenrichter, ende erffgenaemen des kerspels Ruerlo, als Berendt to Elschot, Jacob to Ryckenborgh, Johan Poelhuys, Lubbert to Vente, Wolter to Nyeuwenhuys, Garritd Gotingh, doen cundt, betuygen ende bekennen voor ons, onsen erffgenaemen ende iedermennichlicken, dat wy tot reparatie der schaden, so dat kerspel Ruerlo by die belegeringe van Gronlho geleden heeft, by apenbaren keersenbranden verkofft hebben, geliick wy verkoopen mits diesen, aen Arendt Willingh ende zyne erven eenen seeckeren uythgegraevenen camp veldtlandts, gelegen in den Veldthoeck, streckende mit de eene zyde langhs aent Wolbergh, met d'ander zyde aen den Marckpoel, met die darde zyde na Beukens huys ende met de vyerde zyde langhs die Hattermer merckt, genaemt den Sickelarscamp, allet voor vry landt, uythgenomen den heere synen thyende, mit veerder gerechticheit van uythdrifft ende der merckten Ruerlho genot ende gebruyckende siin, ende dat voor een summa van penningen, die 't karspel voornt, in synen verhaelden noden wel ende te dancke ontfangen heeft, ende darvan wy verkoperen Arendt Willingh oock bedancken goeder bethaelinge, mit gelofftenisse, dat wy gemelten Sickelarscamp mit syne verhalde gerechticheit sullen staen, wachten ende wahren, nu ende ten eewigen tyden, geliick erffkoopsrecht is. Sonder argelist.

In oyrkunde der waerheydt heb ik erffmarkenrichter voornt, voormy ende

in nahme der samptelicken erffgenaemen op har versoeck ende begeeren die-
sen beteykent ende mit miin gewonlicke segel ende pitschaft bekrachtight.
Actum Ruerlo, den XIden December, anno XVI^c ende soven en twintich, olden
still.

W. de Rode van Hekeren. Z.R.

Dat diese mit siin originael van woorde tot worde is accorderende be-
vonden, betuygh ick onderschreven.

A. Willingh. (noot 2).

Vorwaerden ende conditien, waerna de Woll Ed. Wighboldt de Rhode van
Hekeren tho Ruerlho als erffmarkenrichter to Ruerlho met den erffgenamen
aldaer op huyden diesen XXIsten Januarii XVI^c XXVIII jahrs.

By bermender keersen willen verkopen een seker stucke veldtlands, in
Ruerlho in den Velthoock gelegen, neffens het Wolbergh tegensover Willem
Beuckens woninge, geliick 't selve in zijne bepalinge van den sempelicken
erffgenamen uyt der gemeenten uythgekoult (noot 3) ende affgepaeldt is ende
tot gesinnen des schlachholders in vruchte (noot 4) uytgegraven sal worden.

Dit voerschr. stucke landts, in zyne bepalinghe ende benoemde plaetze
liggende, willen se verkopen voer daelders van twe ende dertigh stuyvers
ende een oorth, darevan die twee stuyvers tot onraedt ende dat oorth stuy-
vers tot armengeldt naer ontfangener slagh van de gehele coopsumme vol-
komelicken aenstont betaeldt sullen worden.

D'insate sal geschieden met schryven onder de tellers, daervan d'hoogh-
ste schryver d'insate sal behouden ende voor d'insate trecken eenen rosen-
nobel.

Hierop sal de keerse aengestoken worden ende sal d'insetter gehouden
zijn, zyne insate te verhogen, ten minste met eenen daelder.

Hierma sal 't eenen iegeliken deesen keerssenbrandt geduyrende vrystaen
te hoghen so dickwyls ende so veele als 't hem belijft, edoch niet minder
dan een daelder als vorn.

Die aldus hoget, sal van iegeliken daelder trecken eenen stuyver.

Die keersse in haren brandt op eenigerley wuze verhinderdt zijnde, zal
weder opgesteken mogen worden, blyvende d'insate ende verhoginge in zynen
vorigen waerden.

Daer twee ofte meer gelyke mochten spreken, so sal verkooperen vrystaen
iemanden t'adjudiceren tot haren believen ofte weder op te hangen.

De keersse haren slagh gegeven hebbende, so behouden verkoperen noch
vrye macht om sich een uyr langh te beraden, off sy 't lant overlaten ofte
behouden willen, ende dit alles sonder eenigen last van insaten, hogegelt
ofte wiinkoop te dragen.

Dien den slagh mochte gegunt worden, sal boven promte betalinge van in-
saete, onraedt, armen- ende hoochpenningen, als vermeldt, noch een tonne
biers ten gelage geeven ende alle 't voerhaelde t'synen laste dragen; sal
oock noch twee sufficiante in Ruerlho geërfden borghen stellen ende der
coopsumme gerechte helffte sonder faulte betalen tussen dit ende aenstaende
Petri ad Cathedram. D'ander helffte sal hy insgelyken tegens aenstaenden
Jacobi dieses jahrs veerdighliken betalen ofte sodanig kerspelslasten op
sich nemen als hem geordineert sal worden.

Allet op poene, so hy in betalinge faelgeerde, dat copper van zijn coop
ende betaelde onraedtspenninge verstoken sal wesen.

Nae voorlesinge deser voorwaerden is den hoogsten schryver bevonden
Reyner ter Haer, dewelke dit voersz. landt ingeset heeft voor vierdehalf-
honderdt dlr dlr 350,-

Ende gehoghd't vier. " 4,-

Berent to Elschot hoget noch thien dlr. " 10,-

Arendt Willingh gehoghet. " 5,-

Ende is Arndt Willingh hiermede de keersse toegebrandt ende van den E.
Markenrichter ende erffgenamen vorder den slagh gegeven voer IIJ^c LXIX dlr
. 553 gl. - 10 str.

Den onraedt beloopt. XXXVI gl. XVIIJ str.

't Armengeldt is IIIJ gl. XIJ str. IIIJ pen.

T'samen aen coopspenningen ende armengeldt. 590 gl. - 8 str.

Armengeldt 4 gl - 12 str -4d

Rosennobel	9 gl. - 6 str.
Tonne biers	7 gl.
Hogegelt	14 str.

Facit in toto 612 gl. - 1/4 str.

Borghen zijn geworden: Garrydt Willingh (noot 5) ende Berent to Elschott.

D'halfscheydt ofte de eerste termijn beloopt 295 gld. 4 str."

noot 1: De origineele stukken berusten onder no 35 in het archief van Mark en Broek van Ruurlo, bezitter Mr. W. baron van Heeckeren van Kell, kasteel Ruurlo. Dat de brandende kaars ook bij andere gelegenheden eene rol heeft gespeeld, en wel bij de verkiezing van eenen bisschop, zien wij uit de volgende mededeeling van den heer H.D.J. van Schevichaven: In 1265 werd te Dole in Frankrijk een bisschop gekozen, "per viam compromissi ad eertae candelae consumptionem electus Johannes Mahé in episcopum Dolensem (Epist. Capituli Dolensis ad Vincentium archiepiscopum Turonensem, 1265).

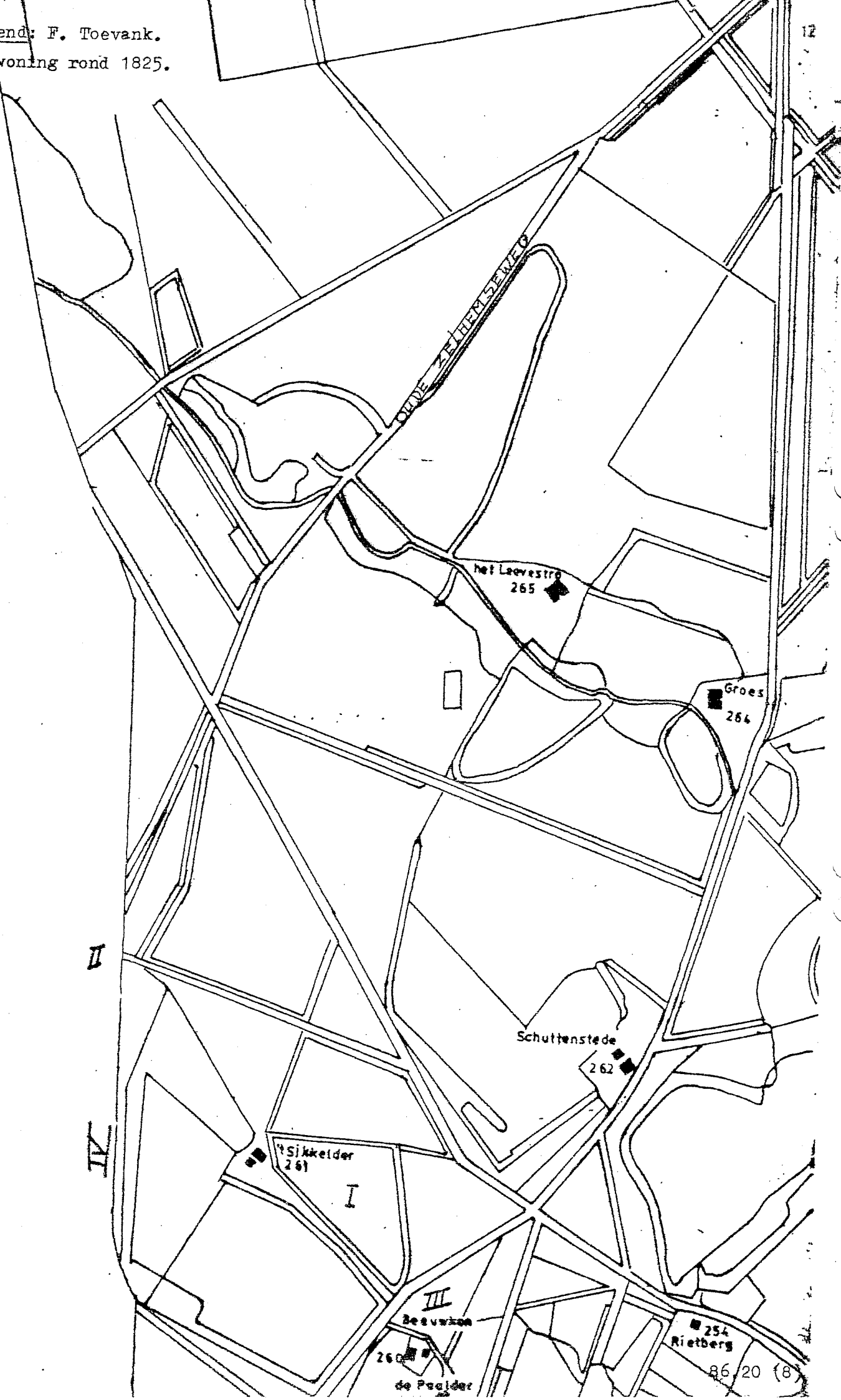
noot 2: Arnold Willinck van 1643 tot 1667 richter te Ruurlo.

noot 3: betekenis = gekuild.

noot 4: betekenis = heining.

noot 5: Gerrit Willinck van 1627 tot 1642 richter te Ruurlo en vader van Arnold Willinck bovengenoemd.

Getekend: F. Toevank.
De bewoning rond 1825.

II

IV

I

III

260

86 20 (8)

In dit tweede deel van de Ruurlose Politieverordening wil ik de resterende hoofdstukken behandelen. Een paar van deze hoofdstukken kunnen wel tot de belangrijkste van de hele verordening worden gerekend.

Toezicht op de wegen.

Dit is één van die belangrijke hoofdstukken. In de eerste A.P.V. van 1857 was er één hoofdstuk aan gewijd onder de titel "Toezicht op de wegen". Dat dit onderwerp echter steeds belangrijker werd bleek wel uit de herzieningen van de Politieverordening. In 1868 werd de titel van het hoofdstuk gewijzigd in "Toezicht op alle openbare wegen". In 1882 waren er zelfs twee hoofdstukken met de titels "Openbare wegen" en "wegen en voetpaden voorkomende op de legger B". In de A.P.V. van 1922 tenslotte werd er een apart hoofdstuk gewijd aan "het rijden".

In 1857 werd bepaald, dat "een ieder" elke zaterdag voor één uur voor zonsopgang de straat, plein of publieke grond voor en naast zijn huis of erf "ter halver breedte" schoon moest hebben. Woonde men binnen de bebouwde kom, moest men ook de goot voor zijn huis schoonhouden. Inwoners die een "privaatput" hadden mochten deze alleen leeghalen of laten leeghalen tussen "10 uren des avond tot zonnenopgang". In de winter was men verplicht de stoep voor zijn woning te bestrooien met zand en as, indien deze door vorst glad was geworden.

Een andere bepaling was die, dat indien er een boom over de weg viel, deze zondag moest worden weggeruimd, dat "passage onverwijld mogelijk bleef". De hele boom moest binnen 8 dagen zijn verwijderd.

Ook muziek- of toneelvoorstellingen op de openbare weg waren verboden. Men kon hier echter toestemming voor krijgen. Werd door de ambtenaren van politie een overtreding hiervan geconstateerd, hadden zij de bevoegdheid om de voorwerpen, waarmee de overtreding was gepleegd (dus eventueel de muziekinstrumenten) in beslag te nemen. De rechter mocht deze voorwerpen verbeurdverklaren.

De politieambtenaren waren vroeger ook marktmeester. Wilde men een standplaats innemen op de markt of de kermis moest men daarvoor van hen toestemming hebben. Bestuurders van bespannen wagens of karren mochten hun voertuigen alleen stilzetten aan de uiterste zijde van de weg. Dit mocht echter alleen overdag, en men moest zorgen, dat zijn voertuig werd bewaakt. Stond men 's avonds of 's nachts voor een logement, was dit alleen toegestaan, indien de houder daarvan voor voldoende licht had gezorgd.

Bestuurders van voertuigen moesten, indien ze elkaar tegenkwamen of werden ingehaald "regts uithalen" en tussen hem en het andere voertuig minstens "den halven weg vrij te laten". De bestuurder van een hondewagen moest naast zijn hond lopen en mocht deze nooit alleen of zonder toezicht laten. Naderde er een bespannen wagen, moest hij op een afstand van minstens 50 ellen stilhouden, zich voor de hond plaatsen en hem vasthouden tot dat andere voertuig gepasseerd was.

In 1922 werden onder het hoofdstuk "het rijden" een aantal bepalingen opgenomen waarin stond hoe men met een voertuig moest rijden. Zo mocht men binnen de bebouwde kom niet harder dan in gematigden draf en bij het omrijden van hoeken niet harder dan stapvoets. Uitgezonderd hiervan waren motorrijtuigen en fietsen. Had men een voertuig met "geluiddempende wielbanden" moest het aangespannen dier tenminste één bel om de hals hebben, die luid klingelde. Voor de andere voertuigen gold deze regel alleen indien de weg was bedekt met sneeuw. Verder werd er in dit hoofdstuk nog een aantal regels genoemd omtrent bebouwing of beplanting langs de wegen, de kunstweg, enzovoort. Het zou te langdradig worden, om deze allemaal afzonderlijk op te noemen.

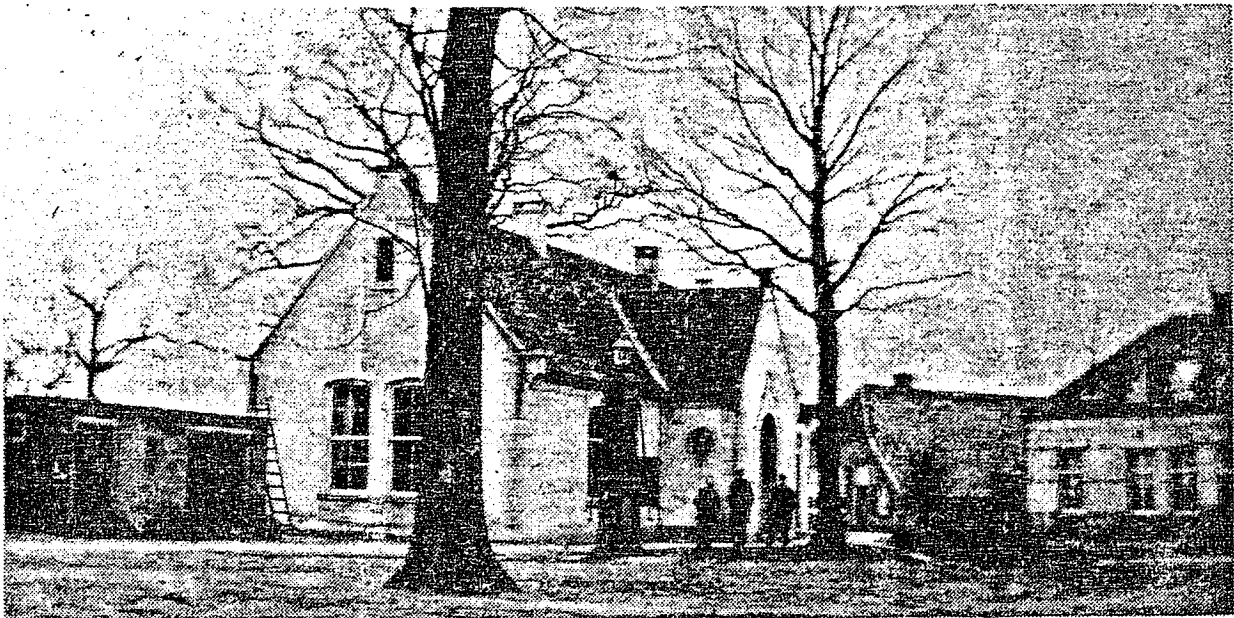
Toezicht op de openbare orde.

Ook dit hoofdstuk was belangrijk in de politieverordening. Hiermee staat ook de verordening op de persoonlijke diensten in nauw verband. Op deze verordening kom ik aan het eind nog terug.

Zo mochten de eigenaars van een tapperij, herberg, koffie- of kroeghuis tussen "elf uren des avonds tot vijf uren des morgens" geen drank meer verkopen of schenken. Gedurende die tijd moesten zij hun zaak gesloten hebben. Op die tijd mochten alleen familie van de eigenaar en bij herbergiers of logementhouders de reizigers of nachtverblijfhouders die aldaar overnachten, aanwezig zijn. De Burgemeester kon - schriftelijk - telkens voor één avond ontheffing verlenen van het sluitingsuur. Er was ook een verbod om "beschonkenen" in de zaak toe te laten, of aan hen drank te verkopen.

In die tijd moest er ook "nachts" wacht gelopen worden. Dit moest gebeuren door de burgers van de gemeente. De Burgemeester en Wethouders bepaalden de tijden, het rooster en het aantal personen. De veldwachters of de "rot- of wijkmeesters" werden belast met het oproepen van die wachten. In ruil hiervoor werden deze rot- of wijkmeesters zelf vrijgesteld van het wachtlopen. De aangewezen wachten moesten "in stilte rondgaan" en waren voorzien van stokken, pieken en dergelijke wapenen. De aanvoerder mocht een geweer of pistool dragen. Uiteraard moest iedereen op tijd verschijnen en mocht men zich niet voor het einde van de wacht "verwijderen". Aan de Burgemeester werd schriftelijk bericht gedaan van "alle verzuimde of te late opkomst; alle weerspanningheid of begane ongeregeldheden".

In de politieverordening van 1922 werd een verbod opgenomen, om op een openbare weg te verschijnen, indien men vermomd of onherkenbaar was. (Had men toen al een vooruitziende blik?).

Hierboven ziet U een foto uit 1895. De foto toont het oude gemeentehuis, met links ernaast een gebouwtje, dat vroeger dienst deed als wachtlokaal voor de nachtwacht. Ook stond er in het gebouwtje een bed, waar zwervers konden overnachten. Verder werd het gebouwtje gebruikt voor de ontzuivering van dronken personen.

Toezicht ter voorkoming en blussing van brand.

In dit "brandbare" hoofdstuk stonden een aantal bepalingen, waaraan men diende te voldoen om brand te voorkomen. Brak er echter toch brand uit, had men een aantal richtlijnen vastgesteld, met betrekking tot het blussen van de brand. Men mocht alleen vuur stoken in daartoe geschikte stookplaatsen, die waren voorzien van een ijzeren of half-steens schoorsteen. Deze moesten één meter boven de nok van het dak uitkomen en mochten niet in verbinding staan met balken, gebindten of ander houtwerk. Brandbare stoffen mochten niet bewaard worden binnen een afstand van zeven decimeters van ovens, smidsen of andere stookplaatsen, noch binnen 5 decimeters van een schoorsteen.

Schoorstenen voor dagelijks gebruik moesten jaarlijks vóór 15 april en 15 november geveegd zijn. De overige schoorstenen moesten voor 15 november worden

schoongemaakt. Bakkers, smeden en anderen, die meer vuur gebruikten, dan voor dagelijks gebruik, moesten hun schoorstenen elke drie maanden doen vegen. Vuurwerk of buskruid mocht alleen worden bewaard in gesloten blikken of ijzeren bussen of dozen.

Een belangrijke bepaling voor de pijp-rokers was het verbod "te rooken uit een pijp, die niet met een dop gedekt was".

Uiteraard was het ook verboden om met vuur in de buurt van brandbare stoffen, zoals riet, stro, enzovoort te komen.

De leiding van de brandweer was opgedragen aan 6 brandmeesters, die deze erepost kregen voor vijf jaren. In 1922 werd dit veranderd. De brandweerleiding bestond toen uit één commandant, 6 brandmeesters en 6 plaatsvervangend brandmeesters. Voor zij hun betrekking aanvaardden moesten zij in handen van de Burgemeester een eed afleggen. Zij kregen tevens onderscheidingstekens.

Jaarlijks maakten Burgemeester en Wethouders een lijst bekend, waarop de namen van de personen stonden "die tot het verlenen van hulp bij brand verplicht" waren. Deze personen werden beurtelings opgeroepen, om de brandspuiten te testen. De "dienstpligtigen" moesten bij een brand door de commandant op "doeltreffende wijze" gebruikt worden. Zo kon men worden aangewezen als pijpvoerder, pomper, waterdrager, bewaarder van geredde goederen, enzovoort. Bij brandalarm moest men zich verzamelen bij het brandspuithuisje, om de blusmiddelen naar de plaats van de brand te vervoeren. Na de brand moesten deze spullen weer worden teruggebracht en schoongemaakt.

Als laatste verbodsbepaling wil ik in dit hoofdstuk nog aanhalen het "blussen van binnenbrandjes" bij de dienstdoende personen en politie. Het was namelijk verboden om tijdens de brandblussing alcoholhoudende drank uit te reiken of te schenken aan de bovengenoemde personen.

Verordening van persoonlijke diensten.

In 1868 meende de Gemeenteraad, dat er een afzonderlijke verordening moest komen, die de aard en duur van de persoonlijke diensten regelde. Bij de herziening van de politieverordening in 1922 werd deze schater in die verordening opgenomen.

In de verordening werden de gevallen genoemd, waarvoor ingezetenen konden worden opgeroepen. Dit waren: het houden van dag- en nachtwachten; voorkoming en blussing van brand en handhaving van de openbare orde, wanneer die was verstoord.

Ook werd bepaald welke ingezetenen verplicht waren de persoonlijke dienst te vervullen. Die waren alle manlijke personen, die in de gemeente woonden of meer dan 3 maanden hier tijdelijk verblijf hielden, in de leeftijd van 18 tot 60 jaar. Een uitzondering werd er gemaakt voor personen die bewijzen konden, dat zij een ziekte hadden, of een hinderlijk lichaamsgebrek bezaten. Ook personen die een wettige reden van afwezigheid of verhindering hadden werden uitgezonderd. Uit één familie mocht tegelijkertijd slechts één persoon worden opgeroepen.

Werd men opgeroepen tot het houden van dag- en nachtwachten, mocht deze dienst niet langer duren dan 6 uur aaneengesloten. Tevens mocht men voor deze dienst niet vaker dan 6 maal per jaar worden opgeroepen. Een brandweeroefening mocht niet langer duren dan 2 uur achtereen. Voor deze dienst mocht men niet meer dan 4 maal per jaar worden opgeroepen.

Werd men opgeroepen om dienst te doen bij daadwerkelijke handhaving van de openbare orde, of blussen van een brand, kon de dienst zolang duren, als dat door het bevoegd gezag noodzakelijk werd geacht.

Het zoeken van een plaatsvervanger voor zijn dienst was toegestaan. Die plaatsvervanger moest dan wel aan de gestelde eisen voldoen. De opgedragen dienst kon men ook afkopen. Men diende dan een bepaald bedrag in de gemeentekas te storten, daar deze dienst dan op kosten van de gemeente moest worden verricht en niet ten laste van de personen komen, die hun dienst niet afkochten.

De afkooptarieven waren als volgt. Voor een dag- of nachtwacht f.1,50; voor een branddienst f.6,— en voor de ordehandhaving f.4,—. Het tarief voor de dag- of nachtwachten werd in 1882 verhoogd tot f.2,—. In 1922 werd één vast afkooptarief vastgesteld voor alle diensten. Dit was toen f.5,—.

In 1922 werd ook de leeftijdsgrens voor het verrichten van persoonlijke diensten gewijzigd. Men moest per 1 januari van dat jaar tenminste 19 jaar zijn en mocht het 59-ste levensjaar nog niet hebben volbracht.

Strafbepaling.

Tot slot wil ik U nog de strafbepaling van de Politieverordening toelichten. In de eerste verordening van 1857 werd de strafbepaling per hoofdstuk apart vastgesteld. Dit bleef tot de herziening van 1922. Toen werd aan het eind van de verordening één artikel opgenomen, waarin de strafbepaling voor de gehele verordening stond.

Er konden twee soorten straffen worden opgelegd, namelijk een geldboete of gevangenisstraf.

De minimum geldboete werd vastgesteld op f.1,—, terwijl men een maximum geldboete van f.25,— kon krijgen.

In 1857 werd de gevangenisstraf vastgesteld tot maximaal 3 dagen. In 1922 werd deze gevangenisstraf verhoogd. Men kon toen een straf van maximaal 6 dagen krijgen.

In de strafbepaling stond ook nog een bijvoeging achter de strafmaat, te weten "te zamen of afzonderlijk". Dit betekende, dat men eventueel een geldboete en gevangenisstraf kon krijgen voor een gepleegde overtreding.

Verder stonden er in de Politieverordening nog een aantal bijkomende straffen. Zo konden bepaalde goederen (bijvoorbeeld ondeugdelijk vlees of brood) inbeslaggenomen worden. Deze konden door de rechter verbeurd verklaart worden.

In bepaalde gevallen mochten de politieambtenaren bimentreden in woningen, opslagruimten, enzovoort, mits zij zich hielden aan bepaalde richtlijnen, die in de wet waren voorgeschreven.

Tot zover de Algemene Politie Verordening van de gemeente Ruurlo. Daar in dit stuk alleen de belangrijkste punten uit de verordening naar voren zijn gebracht, is het uiteraard niet geheel volledig. Ook ben ik mij ervan bewust, dat niet iedereen evenveel interesse aan dit stuk zal hebben. Toch ben ik van mening, dat dit stuk over de oude Politieverordening van de gemeente Ruurlo niet weg te denken is uit de gehele geschiedenis van het oude Ruurlo.